

6. undervisningsgang 20. november

Ledstilling

Gennemgang af opgave

Spørgsmål der indeholder *ikke*, kan ikke besvares med *ja*, de besvares derimod med *jo* hvis man er enig. Ellers siger man *nej*.

- A Har du ikke fået ny frisure?
- B Jo. (jeg har fået ny frisure)
- B Nej. (jeg har ikke fået ny frisure)

Det samme gælder hvis spørgsmålet indeholder spørgepartiklen *vel* evt. sammen med *ikke*:

- A Du har da ikke fået ny frisure, vel?
- B Jo. (jeg har fået ny frisure)
- B Nej. (jeg har ikke fået ny frisure)

- A Har han vel (ej) fået ny frisure?
- B Jo. (han har fået ny frisure)
- B Nej. (han har ikke fået ny frisure)

Det er meget vigtigt at man bruger *ja* og *jo* (og selvfølgelig også *nej*) rigtigt. Hvis man kommer til at sige *ja* i stedet for *jo*, kan det give store forståelsesproblemer. En dansker vil muligvis misforstå en og tro at man mener det modsatte af det man gerne vil sige.

Modalpartiklerne *vel* og *vist* fortæller at taleren ikke selv er sikker på det han siger. Man kan sige at de rummer en slags spørgsmål i sig selv. Derfor kan de ikke indgå i sætninger med inversion. Man kan sammenligne dem med ord som *hvad*, *hvem* og lignende.

Hvad er der galt med følgende eksempler:

- Jeg kan godt tænke mig at have lidt vin.
- Vil du komme med mig til Saybias koncert?
- Har du læst det i nogen undersøgelse?

- A Er denne suppe efter en ny opskrift?
- B Nej, men jeg har ikke brugt denne opskrift for to år siden.

- Hvad gør du fredag aften?

- A Vi må gå til politiet
- B Jeg var der allerede.

Ledstilling

I kender allerede ledstillingen på dansk. Vi har lidt forskellige typer alt efter om der er tale om fremsættende sætninger, spørgende sætninger eller ledsætninger. Helsætning (standard) F v (s) a V N A

- Han havde aldrig fået bogen tilsendt

Helsætning (fokus på et led) F v s a V (N) A

- Bogen havde han aldrig fået tilsendt

Spørgsmål (ja/nej-spørgsmål) (F) v s a V N A?

- Havde han aldrig fået bogen tilsendt?

Spørgsmål (hv-spørgsmål) F v s a V (N) A?

- Hvad havde han aldrig fået tilsendt?

Problemerne kommer som regel når man sætter flere sætninger sammen. For eksempel hvis man skal kombinere en hovedsætning og en ledsætning.

Øvelse

Omformuler følgende sætninger til indirekte tale:

- 1 Marie siger: »Jeg gider ikke gå i skole.«
Omskrives til: Marie siger at hun ikke gider gå i skole.
- 2 »Jeg gider ikke gå i skole!« råber Marie efter læreren.
- 3 Moren siger til børnene: »Vi skal på skovtur i weekenden.«
- 4 »Vil I med på skovtur i weekenden?« spurgte moren børnene.
- 5 »Vi har allerede spist vores madpakker,« fortæller børnene.
- 6 Marie sagde: »Maden er ikke færdig endnu.«
- 7 Marie siger: »Vi er ikke færdige med at lave mad.«
- 8 Marie sagde: »Vi er ikke færdige før der er vasket op.«
- 9 »Bilen gik i stykker i dag da jeg var på vej hjem,« fortalte Maries mor.
- 10 Maries far sagde: »Det er der jo ikke noget at gøre ved.«

Hvordan placerer man ord som *kun*, *også* og *først* i en sætning?

Øvelse

Indsæt *kun*, *også* eller *først* i følgende sætninger.

- 1 Jeg kan komme om tirsdagen.

- 2 Han kommer på tirsdag.
- 3 Kan han komme på torsdag?
- 4 Kan han ikke komme på fredag?
- 5 Vi kan spise efter fodboldkampen.
- 6 Spiller du fodbold om lørdagen?
- 7 Jeg kommer altid i tanker om det når det er for sent.
- 8 Han sagde det da det var for sent.

Indsæt *kun*, *også* eller *først* i følgende sætninger. For at få ordstillingen til at passe bliver du nødt til at omformulere dem lidt.

- 1 Han sagde det godt. Men da var det for sent.
- 2 Jeg kan godt komme. Om torsdagen.
- 4 Jeg kender ikke andre end dig der spiller fodbold.
- 5 Vi kan godt mødes. Men det skal være efter fodbold.
- 6 Jeg spiller fodbold. Men Det skal være lørdag eller søndag.
- 7 Jeg spiller fodbold. Også i weekenden.

Et andet problem kan være at indsætte løse elementer som *for eksempel*. *For eksempel* skal stå på samme plads i sætningen om modalpartiklerne og de andre centraladverbier.

Øvelse

Indsæt *for eksempel* i følgende sætninger.

- 1 Jeg elsker brie.
- 2 Det kender jeg ingen svenskere der gør.
- 3 Det har han aldrig sagt til mig.
- 4 Han har aldrig fortalt noget om sin tid på havet.
- 5 Han har sagt at vi skal komme kl. 8.
- 6 Hun har ikke spist sine kartofler.
- 7 Kartoffler spiser jeg ikke.
- 8 Har du nogen sinde hørt om ham?
- 9 Ham har vi aldrig set før.
- 10 Han har aldrig gidet lave lektier.

Hvor skal negationen stå? I sætninger med *at*-infinitiv som objekt skal negationen ind foran *at*.

- Du skal prøve ikke at glemme det.

Øvelse

Indsæt *ikke* eller *aldrig* i følgende sætninger.

- 1 Han elsker at spille fodbold.
- 2 Hun sagde at han var sød.
- 3 Han havde bedt hende om at rejse.
- 4 Vi skal nok prøve at komme for sent.
- 6 Nu må I endelig huske at ringe hjem.
- 7 Han sagde at de skulle huske soveposer.
- 8 Hun huskede at give besked.
- 9 Han nåede at ringe hjem før han rejste.
- 10 Vil I godt prøve at gøre jer umage?

Forberedelse til næste gang

Oversæt følgende bulgarske ord til dansk og lav en sætning med hvert af dem.

Tænk over hvordan du mener ordet bliver brugt på bulgarsk. Er det et ord der mest bliver brugt af drenge eller piger, voksne eller børn? Er det pænt eller groft? Send besvarelsen til mig senest onsdag d. 28. november om aftenen.

пък, готин, як, кеф, кофти, екстра, леле, мале, егати, брей, хайде, давай, хайде давай, стига бе, боже, така ли.